

ระดับการปฏิบัติตามมาตรฐานการบริหารฐานโรงเรียน (SBM) ของโรงเรียน ในสังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษากาฬสินธุ์ เขต 2 ตามความคิดเห็น ของคณะกรรมการสถานศึกษาขั้นพื้นฐาน

A Study of School-Based Management Performance of Schools under the Office of Kalasin Educational Service Area Zone 2 as Perceived by School Board Members

ระวี ลาดลัย¹ สุวัก ศรีปัดถา² เกียรติศักดิ์ ไพรวรรณ³ และพัชนี บุระพันธ์⁴

Rawee Ladlai,¹ Suwakit Sripathar,² Kraingsak Praivan³ and Phatchanee Buraphan⁴

บทคัดย่อ

การวิจัยครั้งนี้มีวัตถุประสงค์เพื่อศึกษาระดับการปฏิบัติ และเปรียบเทียบระดับการปฏิบัติตามมาตรฐานการบริหารฐานโรงเรียนของโรงเรียนในสังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษากาฬสินธุ์ เขต 2 ได้กลุ่มตัวอย่างจำนวน 327 คน ประกอบด้วย ผู้อำนวยการโรงเรียน ครูผู้สอนที่เป็นกรรมการสถานศึกษาขั้นพื้นฐาน ประธานคณะกรรมการสถานศึกษาขั้นพื้นฐาน และกรรมการสถานศึกษาขั้นพื้นฐานที่มาจากชุมชนและท้องถิ่น เครื่องมือการวิจัยเป็นแบบสอบถามที่พัฒนามาจากมาตรฐานการบริหารสถานศึกษาแบบยึดโรงเรียน เป็นฐานของสำนักงานเลขาธิการสภาการศึกษาแห่งชาติ วิเคราะห์ข้อมูลโดยใช้ค่าเฉลี่ย (Mean) ส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน (Standard Deviation) และทดสอบสมมติฐานใช้ F-test ด้วยการวิเคราะห์ความแปรปรวนแบบทางเดียว (One-way ANOVA) ผลการวิจัยพบว่า

1. ระดับการปฏิบัติตามมาตรฐานการบริหารฐานโรงเรียนของโรงเรียนในสังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษากาฬสินธุ์ เขต 2 ทุกด้านอยู่ในระดับมาก

2. การเปรียบเทียบระดับการปฏิบัติตามมาตรฐานการบริหารฐานโรงเรียน โดยรวม และรายด้าน พบว่า ไม่แตกต่างกันด้านการบริหารจัดการโรงเรียนที่ดี มีระดับการปฏิบัติตามมาตรฐานการบริหารฐานโรงเรียน แตกต่างอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ.05 กล่าวคือ ผู้อำนวยการโรงเรียน มีความคิดเห็นต่อระดับการปฏิบัติตามมาตรฐานการบริหารฐานโรงเรียน แตกต่างจากกรรมการสถานศึกษาขั้นพื้นฐานที่มาจากตัวแทนของชุมชนและท้องถิ่น โดยผู้อำนวยการโรงเรียน มีความคิดเห็นต่อระดับการปฏิบัติตามมาตรฐานการบริหารฐานโรงเรียน เฉลี่ยสูงกว่ากรรมการสถานศึกษาขั้นพื้นฐานที่มาจากตัวแทนของชุมชนและท้องถิ่น

¹ นักศึกษาปริญญาโท สาขาการบริหารการศึกษา คณะครุศาสตร์ มหาวิทยาลัยราชภัฏมหาสารคาม

² กศ.ด. (พัฒนศึกษาศาสตร์) รองศาสตราจารย์ คณะวิทยาการจัดการ มหาวิทยาลัยราชภัฏมหาสารคาม

³ วท.ด. (พืชไร่) ผู้ช่วยศาสตราจารย์ คณะเทคโนโลยีการเกษตร มหาวิทยาลัยราชภัฏมหาสารคาม

⁴ อาจารย์ คณะครุศาสตร์ มหาวิทยาลัยราชภัฏมหาสารคาม

3. ข้อเสนอแนะของคณะกรรมการสถานศึกษาขั้นพื้นฐาน ต่อการบริหารฐานโรงเรียนของโรงเรียนในเขตพื้นที่การศึกษา กาลสินธุ์ เขต 2 ได้แก่ ควรนำหลักการบริหารแบบมีส่วนร่วมมาใช้ในโรงเรียน ควรนำหลักการบริหารแบบกระจายอำนาจมาใช้ใน โรงเรียนและควรมีการกระจายอำนาจการบริหารงบประมาณ และการบริหารบุคลากร

คำสำคัญ : การบริหารฐานโรงเรียน

ABSTRACT

This research aimed to study the level of performance and to compare level of performance according to the school-based management (SBM) of schools under the Office of Kalasin Education Service Area Zone 2. The samples used in this study determined according to sample size in the table designed by Krejcie & Morgan. The samples were 327 school directors, teachers who are the school-board members the chairman of school-board members and school-board members from community and locality. The instrument used was rating scale questionnaire developed from the standard of school-based management of the Office of National Education Council Secretary, the statistics for data analysis were mean, standard deviation and F-test (One-way ANOVA) The results of research were as follow.

1. The level of performance according to the standard of school-based management of school under the Office of Kalasin Education Service Area Zone 2 as a whole was found at a high level.

2. The comparison of performance level in accordance with the school-based management standard has been found that, there was no significant difference. Exception for, the school-ideal management containing performance level according to school management standard with statistically significance difference at the level of 0.05 belonged to school directors who had different opinion from school-board members community and locality representatives. The school directors had higher opinion on school management standard level of performance than school board members from community and locality representatives.

3. The school board members suggestion on school-based management of school under the Office of Kalasin Educational Service Area Zone 2 as following : 1) Agreement on utilizing the principle of participation management in school. 2) Agreement on utilizing the principle of decentralization management in school. 3) Presently, there has been no proper decentralization on budget management and decentralization on personnel management.

Keywords : School-Based Management

บทนำ

การศึกษาของประเทศไทย ได้มีพัฒนาการมาเป็นเวลานานพอสมควรแล้ว แต่ก็ยังมีปัญหาอุปสรรคในการจัดการศึกษาอยู่หลายประการ กล่าวคือ ประการที่แรก คุณภาพการจัดการศึกษายังไม่เป็นที่น่าพอใจ ไม่สามารถสู้กับประเทศอื่นในเวทีโลกได้ ประการที่สอง การบริหารการศึกษา และการจัดการศึกษายังรวมศูนย์อำนาจไว้ที่ส่วนกลาง อีกทั้งขาดเอกภาพ ทั้งด้านนโยบาย และมาตรฐาน ประการที่สาม การขาดประสิทธิภาพของการประกันคุณภาพ การศึกษา ประการที่สี่ การจัดการศึกษาของไทยยังขาดการมีส่วนร่วมของประชาชน ประการที่ห้า ขาดการพัฒนานโยบายอย่างต่อเนื่อง และ ประการที่หก การศึกษาไทยยังขาดความเชื่อมโยงกับองค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นและเอกชน (ธีระบุญเจริญ, 2545 : 1)

พระราชบัญญัติการศึกษาแห่งชาติ พ.ศ. 2542 แก้ไขปรับปรุง (ฉบับที่ 2) พ.ศ. 2545 เป็นพระราชบัญญัติที่นำไปสู่การปฏิรูปการศึกษาในทุกๆระดับ ทั้งปฏิรูปกระบวนการเรียนรู้ ปฏิรูปโครงสร้างการบริหารการศึกษา โดยการปฏิรูปการศึกษาจะประสบความสำเร็จ สมดัง เจตนารมณ์ของพระราชบัญญัติดังกล่าว ผู้บริหารนับว่าเป็นกุญแจดอกสำคัญที่จะไขไปสู่ความสำเร็จนั้นได้ ดังผลการศึกษาของ บุญมี เณรยอด (คณะกรรมการการศึกษาแห่งชาติ, 2545 : 14) พบว่า ผู้บริหารที่มีภาวะผู้นำแบบเกื้อหนุน จะเป็นกุญแจหลักที่จะนำไปสู่ความสำเร็จ เพราะมีสมรรถนะ ในการจัดการให้ผู้มีส่วนได้ส่วนเสียทุกฝ่าย มีส่วนร่วมกำหนดวิสัยทัศน์ กำหนดนโยบาย และถือเป็นพันธกิจ ในการปฏิบัติกรร่วมกันอย่างต่อเนื่อง ผู้บริหารที่กระจายอำนาจให้แก่กลุ่มบุคคล มีแนวโน้มที่จะประสบความสำเร็จมากกว่ากระจายอำนาจให้กับบุคคลเพียงคนเดียว

จะเห็นได้ว่า บุคลิกภาพหรือภาวะผู้นำในตัวของผู้บริหารมีความสำคัญที่จะเอื้อให้การปฏิรูปการศึกษาประสบความสำเร็จ นอกจากนี้ยุทธวิธีที่ผู้บริหารนำมาใช้ก็มีความสำคัญไม่ยิ่งหย่อนไปกว่ากัน และเมื่อวิเคราะห์อย่างลึกซึ้งจะเห็นว่ายุทธวิธีที่เหมาะสมดังกล่าวนั้นก็คือ รูปแบบของการบริหารโดยใช้โรงเรียนเป็นฐาน (School-based

management) ซึ่งประกอบด้วยหลักการสำคัญ 4 ประการ ประการแรก หลักการกระจายอำนาจ (Decentralization) กล่าวคือ ต้องมีการกระจายอำนาจจากส่วนกลางให้กับสถานศึกษาให้มากที่สุด โดยเชื่อว่าโรงเรียนเป็นหน่วยสำคัญในการเปลี่ยนแปลง และพัฒนาเด็ก ประการที่สอง หลักการมีส่วนร่วม คือการเปิดโอกาสให้ผู้มีส่วนได้เสีย ได้มีส่วนร่วมในการบริหาร ร่วมตัดสินใจ และร่วมจัดการศึกษา บุคคลที่ได้มีส่วนร่วมจะเกิด ความรู้สึกเป็นเจ้าของ และรับผิดชอบในการจัดการศึกษามากขึ้น ประการที่สาม หลักการคืนอำนาจการจัดการศึกษาให้ประชาชนหรือหลักการบริหารตนเอง (Self-managing)

การบริหารโดยใช้โรงเรียนเป็นฐานหรือการบริหารโดยยึดโรงเรียนเป็นฐาน ใช้คำว่า “การบริหารฐานโรงเรียน” (รุ่งแก้วแดง, 2546 : 5) อันเป็นนวัตกรรม ทางการบริหารที่ยึดโรงเรียนเป็นศูนย์กลางของการบริหาร เป็นการกระจายอำนาจการจัดการ ศึกษาจากส่วนกลางหรือจากเขตพื้นที่การศึกษา ไปยังโรงเรียนโดยตรง ให้สถานศึกษามีอำนาจหน้าที่ความรับผิดชอบ มีความเป็นอิสระคล่องตัวในการตัดสินใจ ในการบริหารจัดการ ในการสั่งการเกี่ยวกับการบริหารโรงเรียน ทั้งด้านหลักสูตร การเงินการบริหารบุคคล และการบริหารทั่วไป โดยมีคณะกรรมการโรงเรียน ซึ่งประกอบด้วย ผู้บริหารโรงเรียน ตัวแทนครู ตัวแทนผู้ปกครองและชุมชน ร่วมกันบริหารโรงเรียนให้สอดคล้อง และเป็นไปตามความต้องการของโรงเรียน ผู้ปกครอง และชุมชนมากที่สุด (อุทัยบุญประเสริฐ, 2542 : คำนำ ก.) ที่สำคัญกระทรวงศึกษาธิการได้กำหนดแนวทางการบริหารสถานศึกษาขั้นพื้นฐานที่เป็นนิติบุคคลไว้ว่า การบริหารโรงเรียนนิติบุคคลให้มีประสิทธิภาพนั้น ต้องยึดหลักการบริหารโดยใช้โรงเรียนเป็นฐาน (กระทรวงศึกษาธิการ, 2546 : 75)

จากมูลเหตุแห่งประสิทธิภาพในการบริหารโรงเรียนนิติบุคคล ที่กระทรวงศึกษาธิการได้นำเสนอดังที่กล่าวมาแล้วนั้น อีกทั้งบทบัญญัติแห่งพระราชบัญญัติการศึกษาแห่งชาติ พ.ศ. 2542 ที่มุ่งกระจายอำนาจทางการบริหารการศึกษาให้แก่โรงเรียนนั้น จะเห็นได้ว่ามิติทางการบริหารรูปแบบนี้ก็คือ หลักของการบริหารฐานโรงเรียนนั่นเอง โดยที่

ทุกโรงเรียน จำเป็นจะต้องทำความเข้าใจในหลักการของการบริหารฐานโรงเรียนดังกล่าวให้เข้าใจ เพื่อใช้เป็นกรอบแนวคิดหรือแนวทางในการบริหารโรงเรียนของตน อีกทั้งเป็นการสร้างความเข้าใจร่วมกันระหว่างบุคลากรในโรงเรียนเกี่ยวกับการบริหารรูปแบบใหม่ที่เรียกว่า “การบริหารฐานโรงเรียน” อันจะนำไปสู่การพัฒนาในระดับมาตรฐานการบริหารฐานโรงเรียนของตนต่อไป

จากการปฏิรูปการศึกษา และผลการศึกษา วิจัยที่นำเสนอมาข้างต้น ทำให้ผู้วิจัยมีความสนใจว่า ระดับการปฏิบัติตามมาตรฐานการบริหารฐานโรงเรียน ของโรงเรียนในสังกัดเขตพื้นที่การศึกษากาฬสินธุ์ เขต 2 ตามกรอบมาตรฐานการบริหารฐานโรงเรียน อีกทั้งสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษากาฬสินธุ์ เขต 2 ได้กำหนดให้การบริหารแบบยึดโรงเรียนเป็นฐาน เป็นโครงการกิจกรรมเพื่อสนับสนุนการบริหารจัดการศึกษาของเขตพื้นที่การศึกษากาฬสินธุ์ เขต 2 ในเรื่องการพัฒนาคุณภาพการจัดการศึกษา โดยใช้กระบวนการพัฒนา การบริหารสถานศึกษา และการจัดการศึกษาของสถานศึกษา ตามแนวทางของการบริหารฐานโรงเรียนมาตั้งแต่ปีการศึกษา 2544 นอกจากนี้ยังได้กำหนดเป็นกลยุทธ์การบริหารงานของเขตพื้นที่การศึกษาในข้อที่ 4 ว่า พัฒนาระบบบริหารจัดการเพื่อการเรียนรู้ที่มีคุณภาพ (เขตพื้นที่การศึกษากาฬสินธุ์ เขต 2, 2548 : 6) แต่โครงการกิจกรรมดังกล่าวยังไม่ได้รับการประเมินผล ให้เป็นรูปธรรมที่ชัดเจน แต่ประการใด

ดังนั้นจากหลักการและเหตุผลดังกล่าวมาข้างต้น ทำให้ผู้วิจัยมีความสนใจที่จะศึกษาระดับการปฏิบัติตามเกณฑ์มาตรฐานการบริหารฐานโรงเรียนของโรงเรียน ในสังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษากาฬสินธุ์ เขต 2

วัตถุประสงค์การวิจัย

1. เพื่อศึกษาระดับการปฏิบัติตามมาตรฐานการบริหารฐานโรงเรียนของโรงเรียน ในสังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษากาฬสินธุ์ เขต 2
2. เพื่อเปรียบเทียบระดับการปฏิบัติตามมาตรฐานการบริหารฐานโรงเรียน ของโรงเรียนในสังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษากาฬสินธุ์ เขต 2 ตามความคิดเห็นของ คณะกรรมการสถานศึกษาขั้นพื้นฐาน

3. เพื่อหาข้อเสนอแนะเกี่ยวกับ การปฏิบัติตามมาตรฐานการบริหารฐานโรงเรียน ของโรงเรียนในสังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษากาฬสินธุ์ เขต 2

สมมติฐานการวิจัย

1. คณะกรรมการสถานศึกษาขั้นพื้นฐานในโรงเรียน สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษากาฬสินธุ์ เขต 2 มีความคิดเห็นต่อระดับการปฏิบัติตามมาตรฐานการบริหารฐานโรงเรียน อยู่ในระดับมาก
2. คณะกรรมการสถานศึกษาขั้นพื้นฐานที่มีสถานภาพแตกต่างกัน มีความคิดเห็น ต่อระดับการปฏิบัติตามมาตรฐานการบริหารฐานโรงเรียนของโรงเรียนในสังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษากาฬสินธุ์เขต 2 แตกต่างกัน

ขอบเขตการวิจัย

ตัวแปรที่ใช้ในการวิจัย

1. ตัวแปรอิสระคือสถานะภาพของกรรมการสถานศึกษา ขั้นพื้นฐานภายในเขตพื้นที่การศึกษากาฬสินธุ์ เขต 2 ซึ่งจำแนกตามสถานภาพได้เป็น 4 กลุ่มใหญ่ได้แก่
 - 1.1 ผู้อำนวยการสถานศึกษา
 - 1.2 ครูผู้เป็นกรรมการสถานศึกษาขั้นพื้นฐาน
 - 1.3 ประธานคณะกรรมการสถานศึกษาขั้นพื้นฐาน
 - 1.4 ตัวแทนกรรมการสถานศึกษาขั้นพื้นฐานที่มาจากชุมชน และท้องถิ่น (ศิษย์เก่า ผู้ปกครอง พระภิกษุสงฆ์ และหรือผู้แทนองค์กรศาสนา องค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น องค์กรชุมชน และผู้ทรงคุณวุฒิ)
2. ตัวแปรตาม คือ ระดับการปฏิบัติตามมาตรฐานการบริหารฐานโรงเรียน ของโรงเรียนในสังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษากาฬสินธุ์ เขต 2 ใน 3 ด้าน คือ
 - 2.1 การบริหารแบบกระจายอำนาจ
 - 2.2 การบริหารแบบมีส่วนร่วม
 - 2.3 การบริหารจัดการโรงเรียนที่ดี

วิธีดำเนินการวิจัย

การวิจัย เรื่อง การศึกษาระดับการปฏิบัติตามมาตรฐาน การบริหารฐานโรงเรียน ของโรงเรียนในสังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษากาฬสินธุ์ เขต 2 ตามความ

คิดเห็นของคณะกรรมการการ ศึกษาชั้นพื้นฐาน ผู้วิจัยได้ ดำเนินการตามขั้นตอนดังนี้

ประชากรและกลุ่มตัวอย่าง

การศึกษาวิจัยครั้งนี้เป็นการศึกษาเพื่อหาระดับการ ปฏิบัติตามมาตรฐานการบริหารฐานโรงเรียน ของโรงเรียนใน สังกัดเขตพื้นที่การศึกษาภคินธุ์ เขต 2 ตามความคิดเห็น ของคณะกรรมการสถานศึกษาชั้นพื้นฐาน ซึ่งเขตพื้นที่การ ศึกษาภคินธุ์ เขต 2 มีประชากรและกลุ่มตัวอย่างดังนี้

1. ประชากร

ประชากรได้แก่คณะกรรมการสถานศึกษาชั้นพื้นฐาน ของทุกโรงเรียนในสังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การ ศึกษา ภคินธุ์ เขต 2 มีอำเภอในสังกัด 5 อำเภอ ประชากร รวม 2, 058 คน โดยผู้วิจัยจำแนกประชากรตามสถานภาพ ของ ประชากร ออกเป็น 4 กลุ่มดังนี้

1.1 กลุ่มที่เป็นผู้อำนวยการโรงเรียน จำนวน 198 คน

1.2 กลุ่มครูผู้เป็นกรรมการสถานศึกษาชั้นพื้นฐาน จำนวน 198 คน

1.3 กลุ่มที่เป็นประธานคณะกรรมการสถาน ศึกษาชั้นพื้นฐาน จำนวน 198 คน

1.4 กลุ่มที่เป็นตัวแทนกรรมการสถานศึกษา ชั้นพื้นฐานที่มาจากชุมชนและท้องถิ่น (ศิษย์เก่า ผู้ปกครอง พระภิกษุสงฆ์และหรือผู้แทนองค์กรศาสนา องค์กรปกครอง ส่วนท้องถิ่น องค์กรชุมชน ผู้ทรงคุณวุฒิที่ไม่ได้เป็นประธาน) จำนวน 1, 464 คน

2. กลุ่มตัวอย่าง

ในการศึกษาครั้งนี้ผู้วิจัยทำการสุ่มตัวอย่างตาม ขั้นตอน ดังนี้

ขั้นที่ 1 หาขนาดของกลุ่มตัวอย่างโดยใช้ตาราง เครจซี่ และมอร์แกน (ยุทธพงษ์ กัยวรรณ, 2543 : 75) ทำให้ได้กลุ่ม ตัวอย่างในเบื้องต้น จำนวน 327 คน

ขั้นที่ 2 นำจำนวนประชากรของคณะกรรมการ สถาน ศึกษาชั้นพื้นฐานแต่ละกลุ่ม ทั้ง 4 กลุ่ม มาเทียบอัตราส่วน ของจำนวนประชากรรายกลุ่มได้สัดส่วนอย่างต่ำเป็น 1 : 1 : 1 : 7 ตามลำดับ ซึ่งเมื่อเทียบเป็นกลุ่มตัวอย่างที่ต้องใช้จริงได้ เป็นอัตราส่วน 33 : 33 : 33 : 228

ขั้นที่ 3 จัดกลุ่มตัวอย่างแต่ละกลุ่มตามสัดส่วนในขั้น ที่ 2 โดยการสุ่มจาก 198 โรงเรียน ใน 5 อำเภอ ตามขั้นตอน ดังนี้

1. เก็บข้อมูลจากผู้อำนวยการโรงเรียน ประธาน คณะกรรมการสถานศึกษาชั้นพื้นฐาน และครู ผู้เป็นกรรมการ สถานศึกษาชั้นพื้นฐาน (เป็นกรรมการสถานศึกษาที่มีเพียง โรงเรียนละ 1 คน เท่านั้น) โดยการสุ่มแบบจับฉลาก ให้ได้ โรงเรียนที่จะเก็บข้อมูลซึ่งเป็นโรงเรียนขนาดเล็ก 17 โรงเรียน และโรงเรียนขนาดใหญ่ 16 โรงเรียน รวม 33 โรงเรียน (เพื่อ ให้ได้กลุ่มตัวอย่างที่กระจายไปในทั้ง 5 อำเภอ)

2. เก็บข้อมูลจากตัวแทนกรรมการสถานศึกษาชั้น พื้นฐานที่มาจากตัวแทนชุมชนและท้องถิ่น โดยการเก็บข้อมูล จากโรงเรียนใน ข้อ 1) คือ โรงเรียนขนาดเล็ก 17 โรงเรียน เก็บข้อมูลจากกลุ่มตัวอย่าง 85 คน และโรงเรียนขนาดใหญ่ เก็บข้อมูลจากกลุ่มตัวอย่าง 142 คน รวมเป็น 228 คน

เครื่องมือที่ใช้ในการวิจัย

1. ลักษณะของเครื่องมือที่ใช้ในการวิจัย

เครื่องมือที่ใช้ในการวิจัยครั้งนี้เป็นแบบสอบถาม ซึ่ง แบ่งออกเป็น 3 ตอน ดังนี้

ตอนที่ 1 สถานภาพของกรรมการสถานศึกษาชั้น พื้นฐานของผู้ตอบแบบสอบถาม ได้แก่ 1) ผู้อำนวยการ โรงเรียน 2) ครูผู้เป็นกรรมการสถานศึกษาชั้นพื้นฐาน 3) ประธานคณะกรรมการสถานศึกษาชั้นพื้นฐาน และ 4) ตัวแทนกรรมการสถานศึกษาชั้นพื้นฐาน ที่มาจากตัวแทน ชุมชนและท้องถิ่น

ตอนที่ 2 ความคิดเห็นเกี่ยวกับค่าระดับการปฏิบัติ ตามมาตรฐานการบริหารฐานโรงเรียน จำนวน 62 ข้อ

ตอนที่ 3 ข้อเสนอแนะเพิ่มเติมของผู้ตอบแบบ สอบถาม เกี่ยวกับการบริหารฐานโรงเรียน จำนวน 3 ข้อ

2. ขั้นตอนในการสร้างเครื่องมือ

การสร้างและพัฒนาเครื่องมือเพื่อการวิจัยในครั้งนี้ ผู้วิจัยได้ดำเนินการตามกระบวนการขั้นตอน ดังนี้

2.1 ศึกษาเอกสารที่เกี่ยวข้อง ในที่นี้ผู้วิจัยได้ ทำการศึกษาและพัฒนาแบบสอบถามโดยใช้ตัวบ่งชี้การ บริหาร ฐานโรงเรียน ที่กำหนดขึ้นมาโดยสำนักงานเลขาธิการ สภาการศึกษา จำแนกเป็น 3 ด้าน ได้แก่ ด้านการบริหารแบบ

กระจายอำนาจ ด้านการบริหารแบบมีส่วนร่วม และด้านการบริหารจัดการโรงเรียนที่ดี (ธีระ ฤกษ์เจริญ, 2547 : 86-92)

2.2 ผู้วิจัยได้ทำการปรับปรุงข้อความและสาระของข้อคำถามให้มีความสอดคล้องเหมาะสมกับหลักการบริหารงานของโรงเรียน ตามกรอบการบริหารโรงเรียนนิติบุคคล โดยได้รับคำแนะนำจากผู้เชี่ยวชาญทางด้านการบริหาร และด้านการวิจัย

2.3 นำแบบสอบถามเสนอต่ออาจารย์ที่ปรึกษาวิทยานิพนธ์ เพื่อรับคำชี้แนะ และช่วยตรวจสอบความเที่ยงตรงด้านโครงสร้าง (Construct validity) ความเที่ยงตรงด้านเนื้อหา (Content validity) ตลอดจนความถูกต้องเหมาะสมของภาษาที่ใช้ในแบบสอบถามอีกครั้ง

2.4 นำแบบสอบถามที่ผ่านการตรวจแก้ไขแล้ว (ตอนที่ 1) จำนวน 62 ข้อไปทดลองใช้ (Try out) กับกรรมการสถานศึกษาขั้นพื้นฐานของโรงเรียนที่ไม่ได้ถูกสุ่มเป็นกลุ่มตัวอย่างเพื่อการวิจัยจำนวน 30 คน

2.5 นำแบบสอบถามที่ได้รับคืนมาจากการ Try out มาทำการวิเคราะห์หาค่าความเชื่อมั่น (Reliability) ทั้งฉบับโดยใช้สัมประสิทธิ์แอลฟาของครอนบาค (Cronbach alpha coefficient) (ยุทธพงษ์ กัยวรรณ, 2543 : 137) ซึ่งได้ค่าความเชื่อมั่นของแบบสอบถามที่ระดับ 0.90 แล้วจัดทำแบบสอบถามฉบับสมบูรณ์เพื่อใช้เป็นเครื่องมือในการเก็บข้อมูล

การเก็บรวบรวมข้อมูล

การศึกษาระดับการปฏิบัติตามมาตรฐานการบริหารฐานโรงเรียน ของโรงเรียนในสังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาภาคพลินธุ์ เขต 2 ตามความคิดเห็นของคณะกรรมการสถานศึกษาขั้นพื้นฐาน เรียบร้อยแล้ว จึงดำเนินการตามขั้นตอนดังนี้

1. รับหนังสือจากบัณฑิตวิทยาลัย มหาวิทยาลัยราชภัฏมหาสารคาม ถึงผู้อำนวยการสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาภาคพลินธุ์ เขต 2 เพื่อขอความอนุเคราะห์ไปยังโรงเรียนในสังกัดที่เป็นกลุ่มตัวอย่างในการตอบแบบสอบถาม เพื่อการวิจัย

2. ทำหนังสือเพื่อขอความอนุเคราะห์ การเก็บข้อมูลพร้อมจำหน่ายถึงโรงเรียน กลุ่ม ตัวอย่าง จำนวน 33 โรงเรียน โดยฝากส่งผ่านระบบการส่งเอกสารของสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาภาคพลินธุ์ เขต 2 และขอความอนุเคราะห์โรงเรียนกลุ่มตัวอย่างเมื่อตอบแบบสอบถามเสร็จแล้ว ให้นำส่งแบบสอบถามคืนที่สำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาภาคพลินธุ์ เขต 2

3. ประสานขอรับแบบสอบถาม จากเจ้าหน้าที่ของสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาภาคพลินธุ์ เขต 2 เพื่อทำการรวบรวม และวิเคราะห์ข้อมูลต่อไป

4. ถ้าได้คืนไม่ครบผู้วิจัยใช้วิธีออกตามเก็บแบบสอบถามด้วยตนเอง

การวิเคราะห์ข้อมูล

1. วิเคราะห์ข้อมูลเชิงปริมาณ โดยใช้โปรแกรมสำเร็จรูป วิเคราะห์ค่าเฉลี่ย และค่าเบี่ยงเบนมาตรฐาน ของระดับคะแนนที่ได้จากแบบสอบถาม

2. ทดสอบสมมติฐานของการวิจัย โดยทำการวิเคราะห์ข้อมูลเชิงเปรียบเทียบค่าระดับคะแนนการปฏิบัติตามมาตรฐานการบริหารฐานโรงเรียน (SBM) ของโรงเรียนในสังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาภาคพลินธุ์ เขต 2 ตามความคิดเห็นของคณะกรรมการสถานศึกษาขั้นพื้นฐาน ที่มีสถานภาพต่างกัน โดยใช้การวิเคราะห์ความแปรปรวน แบบทางเดียว (One-way Analysis of Variance)

3. รวบรวมคำตอบในแบบสอบถามในตอนต้นที่ 3 (ข้อเสนอแนะ) โดยการวิเคราะห์เนื้อหา

สถิติที่ใช้ในการวิจัย

1. สถิติพื้นฐาน (วิเคราะห์ด้วยโปรแกรมสำเร็จรูป)

1.1 ค่าเฉลี่ย

1.2 ส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน (Standard Deviation)

2. สถิติที่ใช้ในการทดสอบสมมติฐาน โดยการวิเคราะห์ด้วยโปรแกรมคอมพิวเตอร์สำเร็จรูป

ทดสอบสมมติฐานจากตัวแปรมากกว่า 2 กลุ่ม โดยใช้การวิเคราะห์ความแปรปรวนแบบทางเดียว

เมื่อวิเคราะห์แล้วพบว่ามีความแตกต่างกัน มีนัยสำคัญทางสถิติ จึงทำการเปรียบเทียบรายคู่เพื่อหาว่ามีคู่ใดบ้างที่แตกต่างกัน ด้วยวิธี LSD (Least Significance Difference)

ผลการวิจัย

ผลการวิจัยมีดังนี้

1. วิเคราะห์ข้อมูลทั่วไปของผู้ตอบแบบสอบถาม

การเก็บข้อมูลการวิจัยครั้งนี้ผู้วิจัยได้ส่งแบบสอบถามไปให้กลุ่มตัวอย่างจำนวน 327 ฉบับ ได้รับแบบสอบถามคืนและมีความสมบูรณ์ จำนวน 327 ฉบับ คิดเป็นร้อยละ 100 การวิเคราะห์ข้อมูลทั่วไปของผู้ตอบแบบสอบถามปรากฏว่ามีจำนวนผู้ตอบแบบสอบถามมีทั้งหมด 327 คน จำแนกเป็นผู้อำนวยการสถานศึกษา จำนวน 33 คน คิดเป็นร้อยละ 10.09 ครูผู้เป็นกรรมการสถานศึกษาขั้นพื้นฐานจำนวน 33 คน คิดเป็นร้อยละ 10.09 ประธานคณะกรรมการสถานศึกษาขั้นพื้นฐาน จำนวน 55 คน คิดเป็นร้อยละ 10.09 และกรรมการสถานศึกษาขั้นพื้นฐาน ที่มาจากชุมชนและท้องถิ่น จำนวน 228 คน คิดเป็นร้อยละ 69.72

2. ระดับการปฏิบัติตามมาตรฐานการบริหารงานโรงเรียนของโรงเรียนในสังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษากาฬสินธุ์ เขต 3

โรงเรียนในสังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษากาฬสินธุ์ เขต 2 มีระดับการปฏิบัติตามมาตรฐานการบริหารงานโรงเรียน ตามความคิดเห็นของคณะกรรมการสถานศึกษา โดยรวมทุกด้านอยู่ในระดับมาก เมื่อพิจารณาเป็นรายด้านปรากฏว่ามีระดับการปฏิบัติอยู่ในระดับมากทุกด้าน ได้แก่ ด้านการบริหารแบบกระจายอำนาจปฏิบัติในระดับมาก ด้านการบริหารแบบมีส่วนร่วมปฏิบัติในระดับมาก ด้านการบริหารจัดการโรงเรียนที่ดีปฏิบัติในระดับมาก

โรงเรียนในสังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษากาฬสินธุ์ เขต 2 มีระดับการปฏิบัติตามมาตรฐานการบริหารงานโรงเรียน ตามความคิดเห็นของผู้บริหารสถานศึกษา โดยรวมอยู่ในระดับ มาก เมื่อพิจารณาเป็นรายด้านปรากฏว่ามีระดับการปฏิบัติอยู่ในระดับ มาก ทุกด้าน เรียงจากมากไป

น้อย 3 อันดับ ได้แก่ ด้านการบริหารจัดการโรงเรียนที่ดี ด้านการบริหารแบบมีส่วนร่วม และด้านการบริหารแบบกระจายอำนาจ

เมื่อพิจารณาเป็นรายด้าน พบว่าครูผู้เป็นกรรมการสถานศึกษาขั้นพื้นฐานมีระดับการปฏิบัติอยู่ในระดับมากทุกด้าน เรียงจากมากไปน้อย 3 อันดับ ได้แก่ ด้านการบริหารแบบมีส่วนร่วม ด้านการบริหารจัดการโรงเรียนที่ดี และด้านการบริหารแบบกระจายอำนาจ

ประธานคณะกรรมการสถานศึกษาขั้นพื้นฐาน มีระดับการปฏิบัติอยู่ในระดับมาก ทุกด้าน เรียงจากมากไปน้อย 3 อันดับ ได้แก่ ด้านการบริหารแบบมีส่วนร่วม ด้านการบริหารจัดการโรงเรียนที่ดี และด้านการบริหารแบบกระจายอำนาจ

กรรมการสถานศึกษาขั้นพื้นฐาน ที่มาจากชุมชนและท้องถิ่น โดยรวมอยู่ในระดับมาก เมื่อพิจารณาเป็นรายด้าน ปรากฏว่ามีระดับการ ปฏิบัติอยู่ในระดับมาก ทุกด้าน เรียงจากมากไปน้อย 3 อันดับ ได้แก่ ด้านการบริหารแบบมีส่วนร่วม ด้านการบริหารจัดการโรงเรียนที่ดี และด้านการบริหารแบบกระจายอำนาจ

เมื่อพิจารณาเป็นรายข้อ พบว่า

โรงเรียนในสังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษากาฬสินธุ์ เขต 2 มีระดับการปฏิบัติตามมาตรฐานการบริหารงานโรงเรียนตามความคิดเห็นของคณะกรรมการสถานศึกษาขั้นพื้นฐาน ด้านการบริหารแบบกระจายอำนาจโดยรวมอยู่ในระดับมาก และเมื่อพิจารณาเป็นรายข้อพบว่า มีการปฏิบัติอยู่ในระดับมากและปานกลาง ซึ่งข้อที่มีระดับการปฏิบัติสูงสุด 3 อันดับ ได้แก่ ครูผู้รับผิดชอบแต่กลุ่มสาระการเรียนรู้ และช่วงชั้นการเรียนรู้มีอิสระในการออกแบบและจัดกิจกรรมการเรียนรู้ ปฏิบัติอยู่ในระดับมาก โรงเรียนสามารถดำเนินการประชาสัมพันธ์กิจการ ของโรงเรียน และสร้างความสัมพันธ์ ที่ดีกับชุมชน ปฏิบัติอยู่ในระดับมาก และโรงเรียนมีการจัดกิจกรรมการเรียนรู้ที่หลากหลาย ยืดหยุ่นเหมาะสมกับธรรมชาติ และความต้องการผู้เรียน ปฏิบัติอยู่ในระดับมาก และข้อที่มีระดับการปฏิบัติต่ำสุด ได้แก่ โรงเรียนสามารถสรรหาและคัดเลือกครู และบุคลากรตามความต้องการได้ด้วยตนเอง ปฏิบัติอยู่ในระดับปานกลาง

โรงเรียนในสังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษา กาลสินธุ์ เขต 2 มีระดับการปฏิบัติตามมาตรฐานการบริหาร ฐานโรงเรียน ตามความคิดเห็นของคณะกรรมการสถาน ศึกษาระดับพื้นฐาน ด้านการบริหารแบบมีส่วนร่วมโดยรวม อยู่ ในระดับมาก และเมื่อพิจารณาเป็นรายข้อพบว่า มีการปฏิบัติ ในระดับมากและปานกลาง ซึ่งข้อที่มีระดับการปฏิบัติสูงสุด 3 อันดับ ได้แก่ โรงเรียนจัดให้มีคณะกรรมการสถานศึกษา ซึ่งประกอบด้วยผู้แทนหลากหลายสาขา ปฏิบัติอยู่ในระดับ มาก ผู้บริหารซึ่งเป็นเลขานุการคณะกรรมการสถานศึกษา ชั้นพื้นฐานทำหน้าที่ในการเตรียมการประชุม และอำนวยความสะดวก ประชุมคณะกรรมการเป็นอย่างดี ปฏิบัติอยู่ในระดับมาก และ โรงเรียนมีฐานข้อมูลของผู้เรียนและสภาพครอบครัวของ ผู้เรียน ปฏิบัติอยู่ในระดับมาก และข้อที่มีระดับการปฏิบัติต่ำ สุด ได้แก่ โรงเรียนมีการจัดกิจกรรมการเรียนรู้หลากหลาย รูปแบบให้แก่ผู้ปกครองและชุมชนตามความต้องการและ ความจำเป็นของแต่ละชุมชน ปฏิบัติอยู่ในระดับปานกลาง

โรงเรียนในสังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษา กาลสินธุ์ เขต 2 มีระดับการปฏิบัติตามมาตรฐานการบริหาร ฐานโรงเรียน ตามความคิดเห็นของคณะกรรมการสถาน ศึกษาระดับพื้นฐาน ด้านการบริหารจัดการโรงเรียนที่ดีโดยรวม อยู่ในระดับมาก และเมื่อพิจารณาเป็นรายข้อพบว่า มีการ ปฏิบัติอยู่ในระดับมากและปานกลาง ซึ่งข้อที่มีระดับการ ปฏิบัติสูงสุด 3 อันดับ ได้แก่ โรงเรียนมีระบบประกันคุณภาพ ภายใต้นที่พร้อมรับการประเมินภายนอก ปฏิบัติอยู่ในระดับ มาก โรงเรียนบริหารจัดการได้สอดคล้องกับจุดมุ่งหมายการ ศึกษากำหนดไว้ ปฏิบัติอยู่ในระดับมาก การบริหารการ จัดการของโรงเรียนมุ่งเน้นประโยชน์ของผู้เรียนเป็นสำคัญ ปฏิบัติอยู่ในระดับมาก และข้อที่มีระดับการปฏิบัติต่ำสุด ได้แก่ โรงเรียนแต่งตั้งคณะกรรมการที่มีความเป็นอิสระเพื่อ ตรวจสอบการปฏิบัติงานภายในโรงเรียนด้านการบริหารทั่วไป ปฏิบัติอยู่ในระดับปานกลาง

โรงเรียนในสังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษา กาลสินธุ์ เขต 2 มีระดับการปฏิบัติตามมาตรฐานการบริหาร ฐานโรงเรียน ตามความคิดเห็นของผู้บริหารโรงเรียน ด้าน การบริหารแบบกระจายอำนาจโดยรวม อยู่ในระดับมาก

และเมื่อพิจารณาเป็นรายข้อพบว่า มีการปฏิบัติอยู่ในระดับ มากที่สุดถึงน้อย ซึ่งข้อที่มีระดับการปฏิบัติสูงสุด 3 อันดับ ได้แก่ ครูผู้รับผิดชอบแต่กลุ่มสาระการเรียนรู้ และช่วงชั้นการ เรียนรู้มีอิสระในการออกแบบและจัดกิจกรรมการเรียนรู้ ปฏิบัติอยู่ในระดับมากที่สุด โรงเรียนสามารถดำเนินการ ประชาสัมพันธ์กิจกรรมของโรงเรียน และสร้างความสัมพันธ์ที่ดี กับชุมชน ปฏิบัติอยู่ในระดับมาก และโรงเรียนสามารถ กำหนดสื่อ และเทคโนโลยีที่ใช้ในการเรียนการสอนของ ตนเอง ปฏิบัติอยู่ในระดับมาก และข้อที่มีระดับการปฏิบัติ ต่ำสุด ได้แก่ โรงเรียนสามารถสรรหาและคัดเลือกครู และ บุคลากรตามความต้องการได้ด้วยตนเอง ปฏิบัติอยู่ในระดับ น้อย

โรงเรียนในสังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษา กาลสินธุ์ เขต 2 มีระดับการปฏิบัติตามมาตรฐานการบริหาร ฐานโรงเรียน ตามความคิดเห็นของผู้บริหารโรงเรียน ด้าน การบริหารแบบมีส่วนร่วมโดยรวม อยู่ในระดับมาก และ เมื่อพิจารณาเป็นรายข้อพบว่า มีการปฏิบัติอยู่ในระดับมาก ที่สุดถึงน้อย ซึ่งข้อที่มีระดับการปฏิบัติสูงสุด 3 อันดับ ได้แก่ โรงเรียนจัดให้ มีคณะกรรมการสถานศึกษา ซึ่งประกอบด้วย ผู้แทนหลากหลายสาขา ปฏิบัติอยู่ในระดับมากที่สุด มีการ นำมติที่ประชุมคณะกรรมการสถานศึกษาไปสู่การปฏิบัติจริง ปฏิบัติอยู่ในระดับมาก และระเบียบ วาระและมติ การประชุม ส่วนใหญ่มุ่งเน้นประโยชน์ผู้เรียน ปฏิบัติอยู่ในระดับมาก และ ข้อที่มีระดับการปฏิบัติต่ำสุด ได้แก่ โรงเรียนมีการจัด กิจกรรมการเรียนรู้หลากหลายรูปแบบให้แก่ผู้ปกครองและ ชุมชนตามความต้องการและความจำเป็นของแต่ละชุมชน ปฏิบัติอยู่ในระดับน้อย

โรงเรียนในสังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษา กาลสินธุ์ เขต 2 มีระดับการปฏิบัติตามมาตรฐานการบริหาร ฐานโรงเรียน ตามความคิดเห็นของผู้บริหารโรงเรียน ด้าน การบริหารจัดการโรงเรียนที่ดีโดยรวม อยู่ในระดับมาก และ เมื่อพิจารณาเป็นรายข้อพบว่า มีการปฏิบัติอยู่ในระดับมาก ที่สุดถึงปานกลาง ซึ่งข้อที่มีระดับการปฏิบัติสูงสุด 3 อันดับ ได้แก่ โรงเรียนมีระบบประกันคุณภาพภายใต้นที่พร้อมรับ การประเมินภายนอก ปฏิบัติอยู่ในระดับมากที่สุด การบริหาร

การจัดการของโรงเรียนมุ่งเน้นประโยชน์ ของผู้เรียนเป็นสำคัญ ปฏิบัติอยู่ในระดับมาก และโรงเรียนมี ระบบสารสนเทศเพื่อการบริหารที่ครอบคลุม ฐานข้อมูลด้านบุคลากรที่เป็นปัจจุบัน ปฏิบัติอยู่ในระดับมาก และข้อที่มีระดับการปฏิบัติต่ำสุด ได้แก่ โรงเรียนแต่งตั้งคณะกรรมการที่มีความเป็นอิสระเพื่อตรวจสอบการปฏิบัติงานภายในโรงเรียนด้านการบริหารทั่วไป ปฏิบัติอยู่ในระดับปานกลาง

โรงเรียนในสังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษากาฬสินธุ์ เขต 2 มีระดับการปฏิบัติตามมาตรฐานการบริหาร ฐานโรงเรียน ตามความคิดเห็นของครูผู้เป็นกรรมการสถานศึกษาขั้นพื้นฐาน ด้านการบริหารแบบกระจายอำนาจ โดยรวม อยู่ในระดับมาก และเมื่อพิจารณาเป็นรายข้อพบว่า มีการปฏิบัติอยู่ในระดับมากถึงน้อย ซึ่งข้อที่มีระดับการปฏิบัติสูงสุด 3 อันดับ ได้แก่ ครูผู้รับผิดชอบแต่กลุ่มสาระการเรียนรู้ และช่วงชั้นการเรียนรู้มีอิสระในการออกแบบและจัดกิจกรรมการเรียนรู้ ปฏิบัติอยู่ในระดับมาก โรงเรียนมีระบบฐานข้อมูลเกี่ยวกับแหล่งเรียนรู้ในชุมชน ปฏิบัติอยู่ในระดับมาก และโรงเรียนสามารถกำหนดสื่อ และเทคโนโลยีที่ใช้ ในการเรียนการสอนของตนเอง ปฏิบัติอยู่ในระดับมาก และข้อที่มีระดับการปฏิบัติต่ำสุด ได้แก่ โรงเรียนสามารถสรรหาและคัดเลือกครู และบุคลากรตามความต้องการ ได้ด้วยตนเอง ปฏิบัติอยู่ในระดับน้อย

โรงเรียนในสังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษากาฬสินธุ์ เขต 2 มีระดับการปฏิบัติตามมาตรฐานการบริหาร ฐานโรงเรียน ตามความคิดเห็นของครูผู้เป็นกรรมการสถานศึกษาขั้นพื้นฐาน ด้านการบริหารแบบมีส่วนร่วม โดยรวม อยู่ในระดับมาก และเมื่อพิจารณาเป็นรายข้อพบว่า มีการปฏิบัติอยู่ในระดับมากที่สุดถึงปานกลาง ข้อที่มีระดับการปฏิบัติสูงสุด 3 อันดับ ได้แก่ โรงเรียนจัดให้มีคณะกรรมการสถานศึกษา ประกอบด้วยผู้แทนหลากหลายสาขา ปฏิบัติอยู่ในระดับมากที่สุด โรงเรียนจัดให้มีสัดส่วนกรรมการที่เป็นผู้ทรงคุณวุฒิ และประชาชนมากกว่ากรรมการโดยตำแหน่ง ปฏิบัติอยู่ในระดับมาก และระเบียบวาระและมติ การประชุม ส่วนใหญ่มุ่งเน้นประโยชน์ผู้เรียน ปฏิบัติอยู่ในระดับมาก และข้อที่มีระดับการปฏิบัติต่ำสุด ได้แก่ โรงเรียนมีการจัด

กิจกรรมการเรียนรู้หลากหลายรูปแบบให้แก่ผู้ปกครองและชุมชนตามความต้องการและความจำเป็นของ แต่ละชุมชน ปฏิบัติอยู่ในระดับปานกลาง โรงเรียนในสังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษากาฬสินธุ์ เขต 2 มีระดับการปฏิบัติตามมาตรฐานการบริหารฐานโรงเรียน ตามความคิดเห็นของครูผู้เป็นกรรมการสถานศึกษาขั้นพื้นฐาน ด้านการบริหารจัดการโรงเรียนที่ดีโดยรวม อยู่ในระดับมาก และเมื่อพิจารณาเป็นรายข้อ พบว่า มีการปฏิบัติอยู่ในระดับมากและปานกลาง ซึ่งข้อที่มีระดับการปฏิบัติสูงสุด 3 อันดับ ได้แก่ โรงเรียนมีระบบประกันคุณภาพภายในที่พร้อมรับการประเมินภายนอก ปฏิบัติอยู่ในระดับมาก โรงเรียน มีระบบสารสนเทศเพื่อการบริหาร ที่ครอบคลุมฐานข้อมูลด้านบุคลากรที่เป็นปัจจุบัน ปฏิบัติอยู่ใน ระดับมาก และข้อที่มีระดับการปฏิบัติต่ำสุด ได้แก่ ผู้บริหารปฏิบัติตนและบริหารงานได้มาตรฐานตามจรรยาบรรณวิชาชีพปฏิบัติอยู่ในระดับมาก

โรงเรียนในสังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษากาฬสินธุ์ เขต 2 มีระดับการปฏิบัติตามมาตรฐานการบริหาร ฐานโรงเรียน ตามความคิดเห็นของประธานคณะกรรมการสถานศึกษาขั้นพื้นฐาน ด้านการบริหารแบบกระจายอำนาจ โดยรวม อยู่ในระดับมาก และเมื่อพิจารณาเป็นรายข้อพบว่า มีการปฏิบัติอยู่ในระดับมาก ถึงน้อย ซึ่งข้อที่มีระดับการปฏิบัติสูงสุด 3 อันดับ ได้แก่ โรงเรียนมีการจัดทำและพัฒนาหลักสูตร สถานศึกษาโดยให้ทุกฝ่ายมีส่วนร่วมและสอดคล้อง กับความต้องการของผู้เรียน ชุมชนและสังคม ปฏิบัติอยู่ในระดับมาก โรงเรียนมีการปรับปรุงหลักสูตรสถานศึกษาให้ทันสมัยและเหมาะสมกับบริบทของโรงเรียนอย่างต่อเนื่อง ปฏิบัติอยู่ในระดับมาก และโรงเรียนมีการนำหลักสูตรไปใช้ อย่างมีแผนและขั้นตอนในการดำเนินงาน ปฏิบัติอยู่ในระดับมาก และข้อที่มีระดับการปฏิบัติต่ำสุด ได้แก่ โรงเรียนสามารถสรรหาและคัดเลือกครู และบุคลากรตามความต้องการได้ด้วยตนเอง ปฏิบัติอยู่ในระดับน้อย

โรงเรียนในสังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษากาฬสินธุ์ เขต 2 มีระดับการปฏิบัติตามมาตรฐานการบริหาร ฐานโรงเรียนตามความคิดเห็นของประธานคณะกรรมการสถานศึกษาขั้นพื้นฐาน ด้านการบริหารแบบมีส่วนร่วม

โดยรวม อยู่ในระดับมาก และเมื่อพิจารณาเป็นรายข้อพบว่า มีการปฏิบัติอยู่ในระดับมากและปานกลาง ซึ่งข้อที่มีระดับการปฏิบัติสูงสุด 3 อันดับ ได้แก่ ผู้บริหารซึ่งเป็นเลขานุการ คณะกรรมการสถานศึกษาขั้นพื้นฐานทำหน้าที่ในการเตรียมการประชุมและอำนวยความสะดวกการประชุมคณะกรรมการเป็นอย่างดี ปฏิบัติอยู่ในระดับมาก โรงเรียนจัดให้มีคณะกรรมการสถานศึกษา ซึ่งประกอบด้วยผู้แทนหลากหลายสาขา ปฏิบัติอยู่ในระดับมาก และโรงเรียนจัดให้มีสัดส่วนกรรมการที่เป็นผู้ทรงคุณวุฒิ และประชาชนมากกว่ากรรมการโดยตำแหน่ง ปฏิบัติอยู่ในระดับมาก และข้อที่มีระดับการปฏิบัติต่ำสุด ได้แก่ โรงเรียนมีการจัดกิจกรรมการเรียนรู้หลากหลายรูปแบบให้แก่ผู้ปกครองและชุมชนตามความต้องการและความจำเป็นของแต่ละชุมชน ปฏิบัติอยู่ในระดับปานกลาง

โรงเรียนในสังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษากาฬสินธุ์ เขต 2 มีระดับการปฏิบัติตามมาตรฐานการบริหารสถานโรงเรียน ตามความคิดเห็นของประธานคณะกรรมการสถานศึกษาขั้นพื้นฐาน ด้านการบริหารจัดการโรงเรียนที่ดีโดยรวม อยู่ในระดับมาก และเมื่อพิจารณาเป็นรายข้อพบว่า มีการปฏิบัติอยู่ในระดับมากและปานกลาง ซึ่งข้อที่มีระดับการปฏิบัติสูงสุด 3 อันดับ ได้แก่ โรงเรียนมีหลักฐานการปฏิบัติงานตามเกณฑ์มาตรฐานคุณภาพและมีการพัฒนาอย่างต่อเนื่อง ปฏิบัติอยู่ในระดับมาก โรงเรียนแต่งตั้งคณะกรรมการที่มีความเป็นอิสระเพื่อตรวจสอบการปฏิบัติงานภายในโรงเรียนด้านวิชาการ ปฏิบัติอยู่ในระดับมาก การบริหารการจัดการของโรงเรียนมุ่งเน้นประโยชน์ของผู้เรียนเป็นสำคัญ และผู้บริหารเป็นแบบอย่างที่ดี เป็นที่ยอมรับของผู้เรียน ครูผู้ปกครอง และชุมชน ปฏิบัติอยู่ในระดับมาก และข้อที่มีระดับการปฏิบัติต่ำสุด ได้แก่ มีหลักฐานของการตรวจสอบการปฏิบัติงานภายในโรงเรียนด้านบุคลากรโดยคณะกรรมการ ที่มีความเป็นอิสระ และโรงเรียนมีหลักฐานของการตรวจสอบการปฏิบัติงานภายในโรงเรียนด้านการบริหารทั่วไปโดย คณะกรรมการที่มีความเป็นอิสระ ปฏิบัติอยู่ในระดับปานกลาง

โรงเรียนในสังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษากาฬสินธุ์ เขต 2 มีระดับการปฏิบัติตามมาตรฐานการบริหาร

สถานโรงเรียน ตามความคิดเห็นของกรรมการ จาก ชุมชนและท้องถิ่น ด้านการบริหารแบบกระจายอำนาจโดยรวม อยู่ในระดับมาก และเมื่อพิจารณาเป็นรายข้อพบว่า มีการปฏิบัติอยู่ในระดับมากและปานกลาง ซึ่งข้อที่มีระดับการปฏิบัติสูงสุด 3 อันดับ ได้แก่ โรงเรียนมีการนำหลักสูตรไปใช้อย่างมีแผนและขั้นตอนในการดำเนินงาน ครูผู้รับผิดชอบแต่ละกลุ่มสาระการเรียนรู้และช่วงชั้นการเรียนรู้ มีอิสระในการออกแบบและจัดกิจกรรมการเรียนรู้ และโรงเรียน มีการจัดกิจกรรมการเรียนรู้ที่หลากหลาย ยืดหยุ่น เหมาะสมกับธรรมชาติ และความต้องการผู้เรียน ปฏิบัติอยู่ในระดับมาก โรงเรียนสามารถดำเนินการประชาสัมพันธ์กิจการของโรงเรียน และสร้างความสัมพันธ์ที่ดีกับชุมชน ปฏิบัติอยู่ในระดับมาก และโรงเรียนมีการจัดทำและพัฒนาหลักสูตรสถานศึกษาโดยให้ทุกฝ่ายมีส่วนร่วมและสอดคล้องกับความต้องการของผู้เรียน ชุมชนและสังคม ปฏิบัติอยู่ในระดับมาก และข้อที่มีระดับการปฏิบัติต่ำสุด ได้แก่ โรงเรียนสามารถประเมินและออกไปรับรองการเทียบโอน ผลการเรียนรู้ตามเกณฑ์ที่กำหนดไว้ได้เอง ปฏิบัติอยู่ในระดับปานกลาง

โรงเรียนในสังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษากาฬสินธุ์ เขต 2 มีระดับการปฏิบัติตามมาตรฐานการบริหารสถานโรงเรียน ตามความคิดเห็นของกรรมการจาก ชุมชนและท้องถิ่น ด้านการบริหารแบบมีส่วนร่วมโดยรวม อยู่ในระดับมาก และเมื่อพิจารณาเป็นรายข้อพบว่า มีการปฏิบัติอยู่ในระดับมากและปานกลาง ซึ่งข้อที่มีระดับการปฏิบัติสูงสุด 3 อันดับ ได้แก่ โรงเรียนจัดให้มีคณะกรรมการสถานศึกษา ซึ่งประกอบด้วยผู้แทนหลากหลายสาขา ปฏิบัติอยู่ในระดับมาก ผู้ปกครองและผู้มีส่วนได้ส่วนเสียมีส่วนร่วมในกระบวนการบริหารกิจการที่ทางโรงเรียนจัดขึ้นอย่างสม่ำเสมอ ปฏิบัติอยู่ในระดับมาก และโรงเรียนมีฐานข้อมูลของผู้เรียนและสภาพครอบครัวของผู้เรียน ปฏิบัติอยู่ในระดับมาก และข้อที่มีระดับการปฏิบัติต่ำสุด ได้แก่ โรงเรียนมีการจัดกิจกรรมการเรียนรู้หลากหลายรูปแบบให้แก่ผู้ปกครองและชุมชนตามความต้องการและความจำเป็นของแต่ละชุมชนปฏิบัติอยู่ในระดับปานกลาง

โรงเรียนในสังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษา กภาพสิรินทร์ เขต 2 มีระดับการปฏิบัติตามมาตรฐานการบริหาร ฐานโรงเรียน ตามความคิดเห็นของกรรมการ จาก ชุมชนและ ท้องถิ่น ด้านการบริหารแบบมีส่วนร่วมโดยรวม อยู่ในระดับ มาก และเมื่อพิจารณาเป็นรายข้อพบว่า มีการปฏิบัติอยู่ใน ระดับมากและปานกลาง ซึ่งข้อที่มีระดับการปฏิบัติสูงสุด 3 อันดับ ได้แก่ โรงเรียนบริหารจัดการได้สอดคล้องกับจุด หมายการศึกษาที่กำหนดไว้ ปฏิบัติอยู่ในระดับมาก โรงเรียน มีระบบประกันคุณภาพภายในที่พร้อมรับการประเมิน ภายนอก ปฏิบัติอยู่ในระดับมาก การบริหารการจัดการของ โรงเรียนมุ่งเน้นประโยชน์ของผู้เรียนเป็นสำคัญ และผู้บริหาร ปฏิบัติตนและบริหารงานได้ตามมาตรฐานตามจรรยาบรรณ วิชาชีพ ปฏิบัติอยู่ในระดับมาก และข้อที่มีระดับการปฏิบัติ ต่ำสุด ได้แก่ โรงเรียนมีหลักฐานของการตรวจสอบการปฏิบัติ งานภายในโรงเรียนด้านงบประมาณ โดยคณะกรรมการที่มี ความเป็นอิสระปฏิบัติอยู่ในระดับปานกลาง

3. เปรียบเทียบระดับการปฏิบัติตามมาตรฐานการ บริหารฐานโรงเรียน ของโรงเรียนในสังกัดสำนักงานเขต พื้นที่การศึกษากภาพสิรินทร์ เขต 2

คณะกรรมการสถานศึกษาขั้นพื้นฐาน มีความคิดเห็น ต่อการปฏิบัติตามมาตรฐานการบริหารฐานโรงเรียน ของ โรงเรียนในสังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษากภาพสิรินทร์ เขต 2 รวมทุกด้าน ไม่แตกต่างกัน

คณะกรรมการสถานศึกษาขั้นพื้นฐาน มีความคิดเห็น ต่อระดับการปฏิบัติตามมาตรฐานการบริหารฐานโรงเรียนของ โรงเรียนในสังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษากภาพสิรินทร์ เขต 2 ด้านการบริหารแบบกระจายอำนาจ ไม่แตกต่างกัน

คณะกรรมการสถานศึกษาขั้นพื้นฐาน มีความคิดเห็น ต่อระดับการปฏิบัติตามมาตรฐานการบริหารฐานโรงเรียนของ โรงเรียนในสังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษากภาพสิรินทร์ เขต 2 ด้านการบริหารแบบมีส่วนร่วมไม่แตกต่างกัน

คณะกรรมการสถานศึกษาขั้นพื้นฐานมีความคิดเห็น ต่อระดับการปฏิบัติตามมาตรฐานการบริหารฐานโรงเรียนของ โรงเรียนในสังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษากภาพสิรินทร์ เขต 2 ด้านการบริหารจัดการโรงเรียนที่ดี แตกต่างกันอย่างมี นัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ.05

กรรมการสถานศึกษาขั้นพื้นฐานที่เป็นผู้อำนวยการ โรงเรียน มีความคิดเห็นต่อระดับการปฏิบัติตามมาตรฐาน การบริหารฐานโรงเรียน ของโรงเรียนในสังกัด สำนักงานเขต พื้นที่การศึกษากภาพสิรินทร์ เขต 2 ด้านการบริหารจัดการ โรงเรียนที่ดี แตกต่างกับกรรมการสถาน ศึกษาขั้นพื้นฐาน ที่มาจากชุมชน และท้องถิ่น โดยผู้อำนวยการโรงเรียน มี คະแนนเฉลี่ยสูงกว่ากรรมการสถานศึกษาขั้นพื้นฐานที่มาจาก ชุมชน

4. การวิเคราะห์ข้อเสนอแนะของคณะกรรมการ สถานศึกษาขั้นพื้นฐาน

ผลการวิเคราะห์ข้อเสนอแนะของกรรมการสถาน ศึกษาขั้นพื้นฐาน เกี่ยวกับการบริหารโดยยึดโรงเรียนเป็นฐาน ของโรงเรียนในสังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษากภาพสิรินทร์ เขต 2 พบว่า กรรมการสถานศึกษาขั้นพื้นฐาน ได้แสดงความ คิดเห็นต่อการบริหารโดยยึดโรงเรียนเป็นฐานซึ่งมีลำดับจาก มากไปน้อยสามอันดับ คือ ควรโรงเรียน คิดเป็นร้อยละ 87.46 การนำหลักการบริหารแบบกระจายอำนาจมาใช้ใน โรงเรียน คิดเป็นร้อยละ 80.42 และเห็นว่าควรมีการกระจาย อำนาจการบริหารงบประมาณ และการกระจายอำนาจการ บริหารบุคลากร คิดเป็นร้อยละ 73.39 ตามลำดับ

อภิปรายผลการวิจัย

ผลการวิจัยมีสาระสำคัญนำมาอภิปรายผลดังนี้

1. ผลการวิจัยโดยรวม พบว่า โรงเรียนในสังกัด สำนักงานเขตพื้นที่การศึกษากภาพสิรินทร์ เขต 2 มีระดับการ ปฏิบัติตามมาตรฐานการบริหารฐานโรงเรียน อยู่ในระดับมาก ซึ่งสอดคล้องกับ ผลการวิจัยของ เสรี พุทธพวน (2546 : บทคัดย่อ) ศึกษาการบริหารโดยใช้โรงเรียน เป็นฐานใน โรงเรียน สังกัดสำนักงานการประถมศึกษาอำเภอเมืองลำพูน ตามความคิดเห็นของผู้บริหารและครูผู้สอน พบว่า การ ปฏิบัติงานการบริหารสถานศึกษาโดยใช้โรงเรียนเป็นฐานมี การปฏิบัติอยู่ในระดับมากนอกจากนี้ยังสอดคล้องกับ แสง จันทร์ชูย์ (2542 : บทคัดย่อ) ที่ศึกษา การมีส่วนร่วมในการ บริหารงานของอาจารย์ในโรงเรียนประถม ศึกษา สังกัด สำนักงานการประถมศึกษาจังหวัด ขอนแก่น ซึ่งเป็นส่วนหนึ่ง ของการบริหารฐานโรงเรียน พบว่า อาจารย์ในโรงเรียนประถม

ศึกษา สังกัดสำนักงานการประถมศึกษาจังหวัดขอนแก่นมีส่วนร่วมในการบริหารอยู่ในระดับมาก และ ยังสอดคล้องกับ สุวรรณ ทองคำ (2545 : บทคัดย่อ) ที่ทำการวิจัยเรื่อง สภาพการบริหารงานตามหลักธรรมาภิบาลในโรงเรียน สังกัดสำนักงานการประถมศึกษา จังหวัดสิงห์บุรี ซึ่งเป็นส่วนหนึ่งของการบริหารงานโรงเรียน พบว่า สภาพการบริหารงานตามหลักธรรมาภิบาลในโรงเรียนสังกัดสำนักงานการประถมศึกษา จังหวัดสิงห์บุรี ผู้บริหารโรงเรียนส่วนใหญ่บริหารงานตามหลักธรรมาภิบาลในระดับมาก

จากผลการวิจัยดังกล่าวอาจเป็นเครื่องบ่งชี้อย่างหนึ่งว่า กระบวนการปฏิรูปการศึกษา (โดยเฉพาะภายในเขตพื้นที่การศึกษาภาคีสลึงค์เขต 2) หนึ่งใน 4 ด้าน ได้แก่ การปฏิรูปครูและบุคลากรทางการศึกษา การปฏิรูปหลักสูตรและกระบวนการเรียนการสอน การปฏิรูปโรงเรียน และสถานศึกษา และการปฏิรูประบบบริหารการศึกษา (กระทรวงศึกษาธิการ, 2541 : 12) กำลัง เป็นไปในทิศทางที่ดีเป็นสิ่งที่น่าพึงพอใจ เหตุเพราะว่าการบริหารโดยใช้โรงเรียนเป็นฐาน หรือการบริหารงานโรงเรียนนั้น เป็นนวัตกรรมและเครื่องมืออย่างหนึ่ง ในการปฏิรูปการบริหารสถานศึกษา เพื่อให้สถานศึกษาทุกแห่งได้บริหารจัดการบนพื้นฐานของตนเอง โดยโรงเรียนในสังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาภาคีสลึงค์ เขต 2 ก็ขานรับนโยบายการปฏิรูปการศึกษาของภาครัฐและของเขตพื้นที่การศึกษา โดยดำเนินการบริหารจัดการภายในโรงเรียนของตนเองอย่างเต็มที่ ได้แก่ การดำเนินการตามมาตรฐานการกระจายอำนาจ การบริหารแบบมีส่วนร่วม และการบริหารจัดการโรงเรียนที่ดี (ตามหลักธรรมาภิบาล) อันจะทำให้เกิดประโยชน์ สูงสุดต่อผู้เรียน ซึ่งสะท้อนให้เห็นดังที่ปรากฏในผลการศึกษาวินิจฉัยดังกล่าว

2. ความความคิดเห็นของคณะกรรมการสถานศึกษาขั้นพื้นฐานที่มีต่อระดับการปฏิบัติตามมาตรฐานการบริหาร ฐานโรงเรียน ของโรงเรียนในสังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาภาคีสลึงค์ เขต 2 พบว่า ส่วนใหญ่มีความคิดเห็น ที่ไม่แตกต่างกัน ยกเว้นมาตรฐานด้านการบริหารจัดการโรงเรียนที่ดี ที่มีกรรมการสถานศึกษาอย่างน้อย 2 กลุ่ม ที่มีความคิดเห็นแตกต่างกัน คือผู้อำนวยการสถานศึกษา กับกรรมการ

สถานศึกษาขั้นพื้นฐานที่มาจากตัวแทนของชุมชนและท้องถิ่น โดยผู้อำนวยการสถานศึกษาเห็นว่าโรงเรียนมีการปฏิบัติหรือดำเนินการตามมาตรฐานการบริหารงานโรงเรียนด้านการบริหารจัดการโรงเรียนที่ดี อยู่ในระดับมากกว่า กรรมการสถานศึกษาขั้นพื้นฐานที่มาจากตัวแทนของชุมชนและท้องถิ่น

ดังนั้นในภาพรวมการของการปฏิบัติตามมาตรฐานการบริหารงานโรงเรียน ของโรงเรียนในสังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาภาคีสลึงค์ เขต 2 มีความคิดเห็น ที่ไม่แตกต่างกันแต่ในบางด้านก็มีความคิดเห็นที่แตกต่างกันแตกต่างกัน

จากผลการวิจัยที่ปรากฏ น่าจะเป็นเครื่องบ่งชี้อย่างหนึ่งว่านโยบายการปฏิรูประบบการบริหารสถาน ศึกษาของภาครัฐที่กำลังดำเนินการอยู่นั้น กำลังได้รับการตอบสนองจากคณะกรรมการสถานศึกษาขั้นพื้นฐาน ซึ่งมาจากคนหลากหลายสาขาอาชีพ โดยกลุ่มบุคคลเหล่านี้มีแนวความคิดในเรื่องการบริหารโรงเรียน โดยภาพรวมเป็นไปในทิศทางเดียวกัน แต่อย่างไรก็ตาม การที่จะให้คนที่มีความเห็นภาพต่างกัน ไม่ว่าจะแตกต่างกันในด้านอาชีพ บทบาทหน้าที่ต่อสังคม สภาพเศรษฐกิจ หรือความเป็นอยู่ด้านอื่นๆ ซึ่งคนเหล่านี้ได้มารวมตัวกัน อยู่ใน องค์กรเดียวกัน รับผิดชอบร่วมกัน จะมีความคิดเป็นไปในทิศทางเดียวกันในทุกเรื่องนั้น ย่อมเป็นเรื่องที่เป็นไปได้ยาก ในทางตรงกันข้าม การมีความคิดที่แตกต่างไปบ้างนั้น เป็นเรื่องของการหลากหลายทางความคิด ที่จะนำไปสู่การพัฒนาและสร้างความเข้มแข็ง ให้เกิดขึ้นในองค์กรต่อไป ดังเช่นความคิดเห็นที่แตกต่างระหว่างผู้อำนวยการสถานศึกษากับคณะกรรมการสถานศึกษาขั้นพื้นฐานที่มาจากตัวแทนของชุมชน และท้องถิ่น ในเรื่องของการบริหารจัดการโรงเรียนที่ดี ถึงแม้คนทั้งสองกลุ่มจะมีความคิดเห็นที่แตกต่าง แต่ก็มีความแตกต่างที่น่าจะเกิดขึ้นจากพื้นฐานประสบการณ์ด้านการบริหารที่ต่างกัน เพราะกรรมการที่มาจากชุมชนและท้องถิ่นนั้น ส่วนใหญ่ ยังมีประสบการณ์ด้านการบริหารองค์กร ค่อนข้างน้อย

3. คำแนะนำและข้อเสนอแนะของคณะกรรมการสถานศึกษาขั้นพื้นฐาน ส่วนใหญ่เสนอแนะว่าการบริหารแบบกระจายอำนาจเป็นสิ่งที่ดีที่เปิดโอกาสโอกาสให้โรงเรียนสามารถ ดำเนินงานบนพื้นฐานของโรงเรียนได้อย่างแท้จริง

ในด้านการบริหารแบบมีส่วนร่วมนั้นคณะกรรมการสถานศึกษาขั้นพื้นฐานได้ให้ข้อเสนอแนะว่าเป็นกระบวนการที่เป็นประโยชน์โดยตรงต่อระบบการบริหารโรงเรียน เพราะปัจจุบันโรงเรียนส่วนใหญ่ก็ดำเนินกิจกรรมของโรงเรียน ภายใต้หลักการบริหารจัดการแบบมีส่วนร่วมอยู่แล้ว โดยให้ทุกภาคส่วนเข้ามามีส่วนร่วมในการวางแผนการดำเนินกิจกรรมของโรงเรียนการประเมิน ผลการดำเนินงานถึงแม้ว่าบางแห่งจะยังเป็นรูปแบบของการมีส่วนร่วมที่ไม่ชัดเจนนักก็ตาม ส่วนการบริหารจัดการโรงเรียนที่ดีคณะกรรมการสถานศึกษาขั้นพื้นฐานส่วนใหญ่เห็นตรงกันว่าเป็นสิ่งที่ดี ทำให้เกิดความโปร่งใสซึ่งจะทำให้โรงเรียนและชุมชนและองค์กรอื่นๆ ที่มีส่วนได้เสียเกิดความไว้วางใจ เชื่อมั่นในการบริหารจัดการโรงเรียนได้มากยิ่งขึ้นอันจะส่งผลให้เกิดความร่วมมือที่ดี โดยเฉพาะในแง่ของการระดมทรัพยากรทางการบริหารจัดการศึกษาแก่โรงเรียน

แต่อย่างไรก็ดี ก็ยังมีคณะกรรมการสถานศึกษาขั้นพื้นฐานบางส่วนซึ่งมีจำนวนไม่น้อย ที่ยังเห็นว่าปัจจุบันการบริหารแบบกระจายอำนาจยังไม่เป็นไปโดยสมบูรณ์ กล่าวคือยังไม่มีมีการกระจายอำนาจอย่างแท้จริงในเรื่องของการบริหารบุคลากรและการบริหารงบประมาณ นอกจากนี้ยังมีคณะกรรมการสถานศึกษาขั้นพื้นฐานอีกส่วนหนึ่ง ที่ตั้งประเด็นข้อสังเกตเพิ่มเติมว่าการเข้าไปมีส่วนร่วมในการบริหารนั้นในทางปฏิบัติจริงๆ มีเฉพาะเวลาที่มีการระดมทรัพยากรเท่านั้นอีกประเด็นคือถึงแม้จะนำหลักการบริหารแบบใดมาใช้ก็ตามก็ไม่สามารถทำให้รูปแบบที่เป็นอยู่เดิมนั้นเปลี่ยนไปและประเด็นสุดท้ายคือเห็นว่าการที่จะให้ชุมชนหรือกลุ่มบุคคลอื่นนอกสถานศึกษาเข้ามามีส่วนร่วมนั้นต้องเป็นไปอย่างระมัดระวัง

สรุปผลการวิจัย

ผลการวิจัยสรุปได้ดังนี้

1. โรงเรียนในเขตพื้นที่การศึกษากาฬสินธุ์ เขต 2 มีระดับการปฏิบัติตามมาตรฐาน การบริหารฐานโรงเรียน ตามความคิดเห็นของคณะกรรมการสถานศึกษาขั้นพื้นฐาน โดยรวม อยู่ในระดับมาก เมื่อพิจารณาเรียงด้านซึ่งได้แก่ ด้านการบริหารแบบกระจายอำนาจด้านการบริหาร แบบมีส่วนร่วม

และด้านการบริหารจัดการโรงเรียนที่ดี ปรากฏว่า มีการดำเนินการหรือการปฏิบัติอยู่ในระดับมากทุกด้าน โดยจำแนกตามความคิดเห็น ของคณะกรรมการสถานศึกษาขั้นพื้นฐานแต่ละกลุ่ม ดังนี้

ผู้อำนวยการสถานศึกษา ครูผู้เป็นกรรมการสถานศึกษาขั้นพื้นฐาน ประธานกรรมการสถานศึกษาขั้นพื้นฐาน และกรรมการสถานศึกษาขั้นพื้นฐานที่มาจากตัวแทนของชุมชนและท้องถิ่น พบว่า มีความคิดเห็นต่อระดับการปฏิบัติตามมาตรฐานการบริหารฐานโรงเรียน อยู่ในระดับมากทุกกลุ่ม

2. การเปรียบเทียบระดับการปฏิบัติตามมาตรฐานการบริหารฐานโรงเรียน ของโรงเรียนในเขตพื้นที่การศึกษา กาฬสินธุ์ เขต 2 ตามความคิดเห็นของคณะกรรมการสถานศึกษาขั้นพื้นฐาน ปรากฏว่า โดยภาพรวมมีความคิดเห็นไม่แตกต่างกัน และการเปรียบเทียบรายด้านก็มีความคิดเห็นที่ไม่แตกต่างกัน ยกเว้นด้านการบริหารจัดการโรงเรียนที่ดีมีความคิดเห็นแตกต่างกันอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05 คือ ผู้อำนวยการสถานศึกษา มีความคิดเห็นที่แตกต่างกับกรรมการสถานศึกษา ขั้นพื้นฐานที่มาจากตัวแทนของชุมชนและท้องถิ่น โดยผู้อำนวยการสถานศึกษามีคะแนนความคิดเห็นต่อระดับการปฏิบัติตามมาตรฐานการบริหารฐานโรงเรียน เฉลี่ยสูงกว่า กรรมการสถานศึกษาขั้นพื้นฐานที่มาจากตัวแทนของชุมชน และท้องถิ่น

3. ข้อเสนอแนะของคณะกรรมการสถานศึกษาขั้นพื้นฐาน ต่อการปฏิบัติตามมาตรฐานการบริหารฐานโรงเรียนของโรงเรียนในสังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษา กาฬสินธุ์ เขต 2 มีดังนี้ ควรนำหลักการบริหารแบบมีส่วนร่วมมาใช้ในโรงเรียน ควรนำหลักการบริหารแบบกระจายอำนาจมาใช้ในโรงเรียน ควรมีการกระจายอำนาจการบริหารงบประมาณ และการกระจายอำนาจการบริหารบุคลากรเท่าที่ควร

ข้อเสนอแนะเพื่อนำผลการวิจัยไปใช้

1. โรงเรียนในเขตพื้นที่การศึกษา กาฬสินธุ์ เขต 2 มีระดับการปฏิบัติตามมาตรฐานการบริหารฐานโรงเรียนอยู่ในระดับมากในทุกด้าน ดังนั้นจึงน่าจะเป็น ข้อเสนอแนะที่

ผู้บริหารในระดับเขตพื้นที่การศึกษา หรือระดับโรงเรียนนำไปใช้เพื่อการวางแผนในการบริหารงาน และหรือกำหนดนโยบายเรื่องการบริหารโรงเรียนในเขตพื้นที่การศึกษา กาศิลินธุ์ เขต 2 โดยใช้โรงเรียนเป็นฐานต่อไป

2. การปฏิบัติตามมาตรฐาน การบริหารฐานโรงเรียน ด้านการบริหารจัดการโรงเรียน ที่ดี ตามความคิดเห็นของผู้บริหารสถานศึกษา และตามความคิดเห็นของคณะกรรมการสถานศึกษาที่มาจากชุมชนนั้นมีความเห็นที่ต่างกักัน โดยผู้อำนวยการสถานศึกษามีระดับคะแนนความคิดเห็นเฉลี่ย สูงกว่ากรรมการสถานศึกษาชั้นพื้นฐานที่มาจากตัวแทนของชุมชนและท้องถิ่นดังนั้นจึงเป็นข้อสารสนเทศที่ผู้บริหารสถานศึกษาและผู้มีส่วนเกี่ยวข้อง จะต้องนำไปสู่การประชุมสัมมนา เพื่อหาสาเหตุของความแตกต่างว่ามีสาเหตุมาจากสิ่งใด ซึ่งจะนำไปสู่การแก้ไขปรับปรุงต่อไป

3. โรงเรียนมีการจัดกิจกรรมการเรียนรู้ที่หลากหลายให้กับผู้ปกครองและชุมชนตามความจำเป็นอยู่ในระดับน้อย จึงเห็นว่าควรนำไปเป็นข้อสารสนเทศเพื่อการปรับปรุง และพัฒนาระบบการประสานความร่วมมือทางวิชาการระหว่างโรงเรียนกับชุมชนหรือผู้ปกครอง เพื่อสร้างและขยายเครือข่ายทางการศึกษา อีกทั้งความสัมพันธ์ที่ดีระหว่างโรงเรียนกับชุมชน

กิตติกรรมประกาศ

การวิจัยครั้งนี้สำเร็จลงได้ด้วยดีด้วยความกรุณาของรองศาสตราจารย์ ดร.สุวกิจ ศรีปัดถา ประธานกรรมการที่ปรึกษาวิทยานิพนธ์ ผู้ช่วยศาสตราจารย์ ดร. เกรียงศักดิ์ ไพรวรรณ และอาจารย์พัชนี บุระพันธ์ กรรมการที่ปรึกษาวิทยานิพนธ์ ซึ่งได้กรุณาให้คำแนะนำ ตรวจสอบ และเสนอแนะเพื่อการแก้ไขปรับปรุงในข้อบกพร่องด้วยดี ผู้วิจัยจึงกราบขอบพระคุณเป็นอย่างสูงไว้ ณ โอกาสนี้

เอกสารอ้างอิง

เขตพื้นที่การศึกษากาศิลินธุ์ เขต 2, สำนักงาน. (2548). **แผนปฏิบัติการประจำปีงบประมาณ 2548 สำนักงานเขตพื้นที่การศึกษากาศิลินธุ์ เขต 2**. กาศิลินธุ์ : สำนักงานเขตพื้นที่การศึกษากาศิลินธุ์ เขต 2.

คณะกรรมการการศึกษาแห่งชาติ, สำนักงาน. (2544).

รายงานการวิจัยและพัฒนารูปแบบการปฏิรูปโรงเรียนโรงเรียนอนุบาลเชียงใหม่. กรุงเทพฯ : สำนักนโยบายและแผนการศึกษา.

_____. (2545). **การบริหารแบบกระจายอำนาจ : โรงเรียนพร้อมหรือยัง**. กรุงเทพฯ : สำนักนโยบาย แผนและมาตรฐานการศึกษา ศาสนา และวัฒนธรรม.

_____. (2546). **โรงเรียนนิติบุคคล : มิติใหม่ของการบริหารการศึกษา**. เอกสารประกอบการประชุมสัมมนา. วันที่ 19 มิถุนายน 2546 ณ ห้องปิ่นเกล้า 2 โรงแรมรอยัล ซิตี กรุงเทพฯ.

ธีระ รุญเจริญ. (2547). **รายงานการวิจัย เรื่องสภาพปัจจุบันและปัญหาการมีส่วนร่วมในการบริหารและจัดการศึกษาของคณะกรรมการสถานศึกษาขั้นพื้นฐาน**. กรุงเทพฯ : ห้างหุ้นส่วนจำกัดภาพพิมพ์.

_____. (2545). **สภาพและปัญหาการบริหารและการจัดการศึกษาขั้นพื้นฐานของสถานศึกษาในประเทศไทย**. กรุงเทพฯ : ห้างหุ้นส่วนจำกัด วิ.ที.ซี. คอมมิวนิเคชั่น.

ยุทธพงษ์ กัยวรรณ. (2543). **พื้นฐานการวิจัย**. กรุงเทพฯ : สุวีริยาสาส์น.

รุ่ง แก้วแดง. (2545). **การกระจายอำนาจสู่สถานศึกษา : บริหารโดยใช้โรงเรียนเป็นฐาน**. คำกล่าวต้อนรับประธานในการจัดสัมมนาทางวิชาการ ที่โรงแรม ปรีณซ์ พาเลส กรุงเทพมหานคร วันที่ 8 กุมภาพันธ์ 2545.

_____. (2546). **โรงเรียนนิติบุคคล**. กรุงเทพฯ : สำนักพิมพ์วัฒนาพานิช.

ศึกษาธิการ, กระทรวง. (2541). **แนวคิดและนโยบายกระทรวงศึกษาธิการพื้นฐานการปฏิรูปการศึกษาเพื่อปวงชน**. กรุงเทพฯ : ศูนย์สภาลาดพร้าว.

_____. (2546). **คู่มือการบริหารสถานศึกษาขั้นพื้นฐานที่เป็นนิติบุคคล**. กรุงเทพฯ : องค์การรับส่งสินค้า และพัสดุภัณฑ์.

สุวรรณ ทองคำ. (2545). **สภาพการบริหารงานตามหลักธรรมาภิบาลในโรงเรียน สังกัดสำนักงานการประถมศึกษา จังหวัดสิงห์บุรี**. วิทยานิพนธ์ ค.ม. กรุงเทพฯ : สถาบันราชภัฏเทพสตรี.

- แสวง จันทร์ชูย. (2542). **การมีส่วนร่วมในการบริหารงานของ
อาจารย์ในโรงเรียนประถมศึกษา สังกัดสำนักงานการ
ประถมศึกษาจังหวัดขอนแก่น. วิทยานิพนธ์ กศ.ม.
ขอนแก่น : มหาวิทยาลัยขอนแก่น.**
- อุทัย บุญประเสริฐ. (2544). **การบริหารและการจัดการสถาน
ศึกษาโดยใช้โรงเรียนเป็นฐาน (School - Based
Management). กรุงเทพฯ : สำนักงานคณะกรรมการ
การศึกษาแห่งชาติ.**

